

III. évfolyam December

Hírek, elemzések

Az év embere: Ferenc pápa

A kapitalizmus gyökerét üssétek a fejszével!

transform.hu, 2013. december 29.

Írta: Kuno Füssel és Michael Ramminger, fordította: Kleinheincz Ferenc

Forrás: *Junge Welt*

A szerzők, Kuno Füssel és Michael Ramminger a felszabadítási teológia teológusai a münster-i Institut für Theologie und Politik. Különböző baloldali szervezetekben tevékenykednek, a latin-amerikai szolidaritás területén és a nemzetközi ellenálló mozgalmakban. A legutolsó közös publikációjuk: Medellín és Párizs között. 1968 és a teológia, Luzern/Münster 2009.

Ferenc pápa „Evangélii Gaudium” enciklikája nem forradalmi, de olyan program, ami forradalomhoz vezethet.

2013. március 13-án, új pápakénti bemutatásának alkalmával, Jorge Bergoglio az összegyűlt tömegtől azt kérte, hogy először őt áldják meg, mondván: „Bűnös vagyok.” Ezt nem a mesterkelt szerénység mondatta vele. Ferenc nem tekinti magát minden hitbéli kérdést tévedhetetlenül megválaszoló lénynek, hanem végességét és tévedhetőségét megvallja és hozzáteszi, hogy argentinai idejében, amikor papból (1969) bíboros lett (2001), sok mindent helytelenül tett. (Életrajzával kapcsolatban lásd a *Junge Welt* 2013.03.30-i számát.) Ma elhárítja a hivalkodó fellépéseket és a fényűző rituálékat, szerény és mindenki számára elérhető, aki a közelségét keresi, különösen a szegények, a szűkséget szenvedők és e föld kutasítottai számára.

Ha ez legalább az egyházában iskolát teremtene, akkor az megváltoztathatná a világot. Ha nem is határolódik el a katolikus egyház hagyományos tanításától az olyan csábító témákban, mint az abortusz, a válás és a homoszexualitás, mégis fáradhatatlanul azt hangsúlyozza, hogy nincsen joga mások elítéléséhez és elutasítja „a lelki beavatkozást a személyes életbe”, ahogyan erről a *Corriere della Sera* 2013. szeptember 20-án tudósított. Tudatosan keresi a megértő beszélgetéseket az abortuszon átesett nőkkel, az elváltakkal és a homoszexuálisokkal. Ebben az értelemben az emberi szabadságot komolyabban veszi, mint két elődje.

A pápai nevet Ferenc biztosan tudatos megfontolásból választotta. (A pápai névválasztás kérdéséhez lásd a *Junge Welt* 2005.08.13-i számát.) Ismert Assisi Ferenc mondása: „Akinek nincsen vagyona, annak nincs szüksége fegyverre sem, hogy megvédje magát!” Ezzel a mondással a ferences rend megalapítója már a középkorban leleplezte a feudalizmus, majd a későbbiek során lassan feltűnő kapitalizmus halálos logikáját. A mondással azt mondta ki, hogy a vagyonfelhalmozás és a fegyverkezés mindig kéz a kézben jár. Az új pápa Assisi Ferenchez viszonyulásának nincsen köze érzelmős ájtatossághoz vagy valamiféle folklórhoz, sokkal inkább a szegénységhez és a szegények sorsához viszonyul ebben. Ez a pápa több korábbi állásfoglalásából és különösen a legutóbbi 10 hónap gyakorlatából derül ki.

Részletes kapitalizmus-kritika

Kijelentéseit a pápa az „Evangélii Gaudium – az evangélium öröme” című, 2013. november 24-én kiadott, programszerű tanítói enciklikájában rendszerezi. A *Junge Welt* már négy nap múlva dokumentálta a pápai kapitalizmus-kritikát „Ez a gazdaság gyilkos” kifejező címmel. A gyilkos rendszerrel sokszor nem szegve szembe Ferenc: Nemet a kizárólagosság gazdaságának; nemet a pénz új istenítésének, nemet az olyan pénznek, ami uralkodik, semhogy szolgálna; nemet a társadalmi egyenlőtlenségnek, ami erőszakot szül. Az enciklika fejezetcímei szólnak így (lásd németül: kurzlink.de/evangelii, 53-60. oldalon, a továbbiakban röviden EG, és a német változat oldalszámai (a fordító)). Az említett kapitalizmus-kritika mellett két további súlypontot jelent egyrészt az evangelizáció programja, azaz az evangélium üzenetének széleskörű és intenzív átültetése, annak érdekében, hogy egy emberhez méltó világot segítsen létrehozni, másrészt az egyházi struktúrák és azok lelkipásztori, diakóniai és politikai funkcióinak alapos és fenntartható reformja érdekében tett javaslatok és követelések, kezdve magán a Vatikánon, egészen a helyi gyülekezetekig.

Ferenc pápa konkretizáló és egyben magával ragadó beszédmódot használ, amit gyakran pontosan és polemikusan

ki tud hegyezni – gyakran éppen a saját egyháza ellenében. Érvései és szófordulatai összefüggőek és személyhez szólóak, ami felhívást hordoz és cselekvésre sűrges. Sohasem a szép kifejezés a célja, hanem a cselekvésre készítetés. Mindenekelőtt mestere a metaforikus beszédnek. Ennek megvannak a veszélyei is, ami például az egyházzal, mint „anyáról” szóló beszédben, és az azzal kapcsolatos hagyományos következményekből nyilvánvaló.

Emlékezzünk csak az oly sokszor idézett, de nem megmagyarázott metaforára, amelyet 2013. március 13-i megválasztásának kihirdetése után mondott. „A világ végéről hoztatok ide engem.” Buenos Airesből jött, de szemei előtt a Tűzföld (Tierra del fuego) lebeg, ami a lakott világ végét jelképezi. Ferenc ezzel a megnevezés keletkezésére utal. A bennszülöttek állandó tüzekeket gyűjtöttek a fenyegető hideg ellen. A pápa ezzel azt akarja mondani, hogy a folyvást romboló kapitalizmus ellen akar állandó tüzekeket gyűjtani és valamennyiünket is erre készítet. A metaforában benne rejlik egy másik aspektus is: Ferenc a perifériáról a középpontba hozza be az ellentmondások és ellentétek felismerését. Csak mindentudó, okoskodó kérdéssel lehet – ahogyan ezt a Frankfurter Allgemeine Zeitung 2013. december 1-i száma teszi - a pápát naivitással és olyan primitív antikapitalizmussal vádolni, ami bár a keresztény kommunista utópiára hivatkozik, de semmit nem adott eddig a szegényeknek.

Új enciklikája azt bizonyítja, hogy nem csak a függőségi elméletet (1) értette meg, hanem kapitalizmus-elemzése az áru és tőke fétisjellegéig is hatolt (vesd össze az EG II. fejezetét, a német verzió 55. oldalán, valamint a 2013. május 16-án megjelent írását „A pénz fétise ellen”). Ez XIII. Leótól kezdve („Rerum novarum” enciklika, 1891), egészen II. János Pálig („Laborem exercens” enciklika, 1981) egyetlen pápa kapitalizmus-kritikájának sem sikerült. Mély antikomunizmus akadályozta meg őket, hogy Marx Károly kategóriáit alkalmazzák. A katolikus társadalmi tanítások képviselői egyáltalán nem hallgatják el a mai napig a kapitalizmus úgynevezett kinövésait és kudarcait. Ezek a tanítások bár megjelennek az enciklikákban, de Karl Lehmann bíboros 2013. december 5-i, a die Zeit online kiadásában megjelent szavai szerint nem bírják az új pápa kifejezett méltatását. Ezek a tanítások a „vadállat megszelídítéséről” beszélnek, de nem ismerik fel, hogy ez tartósan nem sikerülhet, mert a kapitalizmus gazdasági működésének mond ellent. Az új pápa ezzel szemben rámutat: „Ez a gazdaság gyilkos.”

Bergoglio-nál többről van szó, mint a munka tőkével szembeni elsőbbségének hagyományos hangsúlyozásáról és a munkásság kizsákmányolásának és elnyomásának elutasításáról. Sokkal inkább azt fejezi ki, hogy a világ népességének nagy része a rendszer logikája szerint, s nem pedig valamiféle sajnálatos baleset következtében rekesztődik ki a közösen előállított javak gazdagságából, s ezáltal elveszíti alapvető létfeltételeit. Lampedusa szigetén tett látogatása nyomatékosan igazolta ennek tudatosságát – ahol a globalizáció egy új formáját, mégpedig „a közömbösségét” is ostromozta.

Nem teológiai antropológia

Kapitalizmus-kritikájának messze ható következtetése az a felismerés, hogy a kizsákmányolás és a gazdagság egyenlőtlen elosztása az erőszak legmélyebben fekvő okainak egyike a világban. Ez az erőszak több szinten nyilvánul meg: A kapitalista gazdaság a feltétel nélküli verseny törvényszerűségei között működik; permanensen hajtja előre a katonai-műszaki komplexum fejlesztését; fogyasztói, az eldobáson alapuló társadalmat (throw-away society) hoz létre, amiben nem csak az élelmiszert dobják ki, hanem az embereket is hulladékként kezelik. Következtetése ezért világos: „Amíg a szegények problémáját nem a gyökerénél oldjuk meg, miközben elfogadjuk a piacok és a pénzügyi spekulációk abszolút autonómiáját és nem kezeljük a jövedelmek egyenlőtlen elosztásának strukturális okait, a világ problémáit és végül is egyetlen problémát sem tudunk megoldani.” (EG, IV. fejezet, 202. oldal.) Ha a legutolsó mondatot komolyan vesszük, akkor az egyház sem tudja a saját problémáit sem megoldani, ha nem a megnevezett problémák leküzdéséért fáradozik. Ennek az összefüggésnek kell az egyház teljes lelkipásztori diakóniai gyakorlatát áthatnia.

A tőkeérték haszontalanságán és a pénz istenítésén alapuló kirekesztő gazdaság tagadása nála több helyen is antropológiai reflexiókon alapul. Az a látszat keletkezhet ezáltal, hogy a fétis-jellemző elemzését antropológiai megfontolások borítják be, ahogyan a legutóbbi időben ez a mohóság fogalmában megjelenik. Ha nem is lenne az emberben hatalom és gazdagság utáni mohóság, a kapitalizmus lényege akkor sem változna meg. A pápa nem siklik tehát a teológiai antropológia mezejére, hanem feltárja a kapitalizmus gazdasági módjában meglévő antropológiai deficit legyőzésének eszközét. A tőkeviszony a mohóság latens átkát aktiválja és virágoztatja ki teljességében. Az antropológiai reflexió azért sem tévút, mert a tőkeviszonyt az ember teremti meg, és következményei ezáltal az emberi felelősség körébe esnek. Marx az elidegenedés fogalmával a „Párizsi kéziratok-ban” világos összefüggésbe hozta a gazdaságot az antropológiával. Talán Ferenc pápa is hamarosan felfedezi a fogalom teológiai hasznát, ahogyan azt a fétis fogalmával már megtette.

Szolidaritás az elnyomottakkal

Vörös fonalként vonul végig a szegénység és a szegények helyzete a pápa eddigi állásfoglalásaiban, hasonlóan az új enciklikához: „Az evangélium fő címzettjei a szegények” (EG, I. fejezet, 48. oldal). Ferencnél a rájuk hivatkozás – eltérően sok más nyilatkozatától – nem rendelkezik metaforikus jelleggel, hanem inkább társadalmi elemzési és teológiai karakterrel bír. A szegénység elleni harc a szegények szubjektummá válásáért folytatott harc. Nem megindító együttérzés és karitatív gondoskodás tárgya ez, amire a konzervatív és reakciós egyház hivatkozhat, mivel a sok jócselekedettel valamit az örök életük érdekében el lehet érni.

A gyakran felmerülő és gyakran idézett „a szegények perspektívája” miatt röviden utalunk ennek szociológiai és teológiai helyzetére. Az idevágó szövegekben legtöbbször a részletesebb megfogalmazás, „a szegények elsődleges perspektívája” fordul elő. Ami azt jelenti, hogy prioritásokat kell felállítanunk. A szegények helyzetét és annak okait figyelembe kell vennünk mielőtt egy felszabadító evangelizáció elindulhat. Már Münzer Tamás is így prédikált

parasztjainak: „Nem beszélhetünk nektek Istenről, amíg szolgaságban éltek.” Csak harcban és a szegényekkel szolidaritásban kerülhető el, hogy az evangéliumi vigasztól olcsó vigasztalás legyen. A szegények perspektívája magában foglalja a szegények megértését abban a rendszerben, ami szegényekké teszi őket, azaz közgazdasági osztálykénti tételezésüket is, ami túlmutat az elnyomóró tömegeken. Ferenc nem foglalkozik kifejezetten vele, de jól tudja – s nemcsak Latin-Amerikából –, hogy a katolikus egyház nem tud kimaradni a jelenkori osztályharcokból. Ehhez az ellenfeleinek hízelgése kimerítő bizonyítékot szolgáltat. Ez nem azt jelenti, hogy a katolikus egyház megveti a gazdagokat, vagy hogy egyáltalán ellenségük lenne. „Az egyetemes szeretet sokkal inkább azon munkálkodik, hogy az elnyomottakkal szolidaritásban az elnyomókat is felszabadítsa hatalmukból, törekvéseikből és egoizmusukból” – mondja a perui felszabadítási teológus, Gustavo Gutiérrez.

Éppen ebben az értelemben nevezi a szegénység problémáját és annak létezését központi teológiai problémának is Ferenc, s ezzel a katolikus-öntudat radikális kihívásának is. Azt írja: „Az evangelizáló gyülekezet a mindennapi életben a mások iránti cselekedetekben és gesztusokban mutatkozik meg, lerövidíti a különbségeket, lealacsonyítja magát, ha szükséges egészen a megalázottságig és felölti az emberi életet, miközben a nép között Krisztus szenvedő testével érintkezik.” (EG, I. fejezet, 24. oldal.) Ami itt teológiai nyelven megfogalmazódik, nem más jelent, mint azt, hogy a katolikus egyház saját létét a szenvedőkkel és elnyomottakkal szolidaritásban találja meg. Minden egyház, amelyik nem veszi figyelembe ezt a kritériumot és az örömhírt nem anyagi örömként hirdeti – a szegénység, a kizsákmányolás és az elnyomás megszüntetéseként –, azaz nem válik gyakorlativá, célját téveszti.

Aki kapitalizmus-kritikáját, a szegények esélyét és az egyház abból származó megértését és az emberek iránti szolgálatát komolyan veszi, nem hagyhatja figyelmen kívül, hogy Ferenc milyen közel van a felszabadítási teológia gyakorlatához és alapelveihez. Ezt ismerik fel ellenfelei a Vatikánban, akik – mint a hittani kongregáció elöljárója, Ratzinger intim munkatársa, Gerhard Ludwig Müller érsek – kétségbeesetten próbálják bizonyítani, hogy a pápa egyáltalán nem a felszabadítási teológia követője. Különösen kifejeződik ez Gutiérrez már kínossá vált elismerésében is. Mindenesetre reménytelen kísérlet a „jó”, merthogy nem marxista, és a „rossz”, merthogy marxista felszabadítási teológia között különbséget tenni. Ferenc természetesen tisztában van az antikommunizmus hatékonyságával. És az ellene felhozott marxizmus-szemrehányásra így felel: „A marxista ideológia hamis. De az életben sok olyan marxistával találkoztam, akik jó emberek voltak. Ezért nem érzem sértve magamat.” Lehet a távolságtartást megérteni, ha nem tudjuk, mit is ért „marxista ideológián”? Ő biztosan meg tudja különböztetni a marxista elméletől, mivel mint jezsuitának „a szellemiek megkülönböztetése” jól begyakorolt képessége kell legyen. E háttér mellett az olasz La Stampa napilapnak 2013. december 14-én arról a szélesen elfogadott illúzióról alkotott nézeteiről nyilatkozott, hogy a virágzó kapitalizmus segíthet-e a szegényeken: „Az ígéret így szólt: amint megtelik a pohár, túlcserél és a szegények hasznára válik. A valóságban azonban valami más történik: amint a pohár megtelik, az edény valami mágiikus módon megnő, s így a szegényeknek nem csordul le semmi.”

Korlátozott belső hatalom

Sajnálatos, hogy a gyakran esküdten kritikus nyilvánosságban nem eléggé tudatosult, hogy az ideológiai osztályharc a katolikus egyházban mennyire megindult. Ez a helyzet még jobban kiéleződik, ha a bejelentett strukturális reformok, mindenekelelt a botrányok rázza Vatikán Bankban és a kormányzati apparátusban végbemenő illetve az egyházi javadalmak és a hatalmi pozíciók megszüntetésének folyamatát nézzük: „A túlzó központosítás az egyház életét és missziós dinamikáját bonyolultabbá teszi ahelyett, hogy segítene rajta” – írja Ferenc. (EG, I. fejezet, 32. oldal.) Az ehhez kapcsolódó megfontolások keretei között síkra száll a nemzeti és regionális püspöki konferenciák mellett, amiknek bizonyos autentikus tanítói tekintélyt ismer el, ahogyan azt a II. Vatikáni Zsinat, a katolikus egyház legutolsó nagy reform-eseménye 1962-1965 között már célul tűzte ki. A pápaságnak is meg kell reformálnia, hogy az evangelizáció aktuális követelményeinek jobban megfeleljen. Mindez arra utal, hogy a pápa kész arra, hogy azokat a struktúrákat kérdőjelezze meg, amiktől a vatikáni bürokrácia nagyrészt függ és amelyek „a szegények szegény egyházának” legnagyobb akadályát jelentik. A kifejezéssel Ferenc közvetlenül utal XXIII. János pápa (1958–1963) formulájára.

Egy másik téma neuralgikus marad továbbra is. Ferenc tudatában van, hogy a katolikus egyház megújítása a nők rehabilitációja és az egyház gyarapodásában betöltött jelentőségük nélkül lehetetlen. Hitelesen hangsúlyozza minduntalan a nők méltóságát és az egyház alakításában szerepük felértékelését. De aztán nyitva marad a kérdés, hogy a nők pappá szentelhetők lesznek-e? A kérdés a hagyományos előítéletek és hibás értelmezések foglya: A nők nem fognak gyorsan funkcióba kerülni a jelentős paphiány ellenére sem. (Vesd össze EG, 2. fejezet, 103. oldaltól.)

Sok mai vita, a hivatalok személyi cseréje, stb. a nem-katolikusok számára nyilvánvalóan olyan abszurd témának tűnnek, mint a liturgia rendje. De ezek mögött heves csaták rejtőznek, amiben a pápa okos, de óvatos személyzeti politikával kísérli meg programja megvalósítását. Így például a konzervatív USA-beli püspök, Raymond Leo Burke nem lett újjáválasztva a püspöki kongregációban, amelyik a püspökök kinevezéséért és összehívásáért felelős. S ez nem az egyedüli eset.

Mindenesetre nem szabad tévedésben lennünk, hiszen Ferenc csak korlátosan uralja a belső helyzetet. Az olasz újságíró és vatikáni tudósító, Marco Politi az olasz Il Fatto Quotidiano olasz napilapban 2013. december 6-án felvázol egy scenáriót: „Eddig sem a kúria hivatalaiban, sem pedig a világi apostolságban nem látható a püspökök, bíborosok és papok olyan egységes csoportja, amelyik kész lenne Bergoglio reformjaiért harcba szállni, mint ahogyan a védelmezők a középkori gregorián reformokban (a 11. és 12. szd-ban) vagy a trienti zsinat (1545–1563) után tették. A nemzeti püspöki konferenciák tétlen szemlélődnek. Túl sokan fogadják Ferenc kezdeményezéseit passzívan. Sokan várnak arra, hogy hibát kövessen el.”

Ez pillanatnyilag lehet, hogy így van. De a latin-amerikai népi egyház és a felszabadítási teológia római megalázásai

és üldözései nem tudták az egyház haladó szektorait széttúzni. Így jogos a remény, hogy a pápa által ostromozott „az egyházi mindennapok szürke pragmatizmusát – amelyben látszólag minden a legjobb úton halad, azonban valójában a hit emésztődik fel” – felváltja a felszabadulás igazságosságáért folytatott harc öröme. „A kihívások azért vannak, hogy azokat legyőzzük” – mondja a pápa.

(1) A függőségi elmélet Latin-Amerikából származó fejlődéselmélet, ami a nagyvárosok (az iparosodott Nyugat) és a perifériák („fejlődő országok”) közötti függőségeket (dependenciák) tanulmányozza.

Új Pénzügyi Titkossági Index

Új Pénzügyi Titkossági Index

Today's News, 2013. november 7.

Markus Meinzer a Tax Justice Network (TJN) vezető elemzője, aki társszerzője a szervezet német nyelvű blogjának is (<http://steuergerechtigkeits.blogspot.com>).

Az új mutatószám feltárja, hogy az Egyesült Királyságban található a legkiterjedtebb pénzügyi titoktartásra épülő hálózat.

A TJN 2013-as Financial Secrecy Indexe fényt vetít a G20-ak retorikája és a valóság között tátongó óriási lyukra

A mai napon teszi közzé a Tax Justice Network a 2013-as Financial Secrecy Indexet, a valaha végzett legnagyobb pénzügyi titoktartásra épülő hálózatokat felmérő vizsgálatot. Ez az egyedi index egy titoktartási pontszám súlyozásával hozza létre a pénzügyi titoktartást legaktívabban és agresszívebben támogató országok listáját.

A Financial Secrecy Index idejű kiadása megmutatja, hogy az Egyesült Királyság a legjelentősebb globális játékos a titoktartásra alapuló pénzügyi szektorokban. Miközben maga az Egyesült Királyság a listán csak a 21. helyen szerepel, számos olyan joghatóságot támogat és ellenőrzi, amely élen jár a pénzügyi titoktartás pártolásában a Kajmán-szigetektől és Bermudától Jerseyen keresztül Gibraltárig. Ha összeszámoljuk az összes brit igazgatás alatt álló területet, az Egyesült Királyság könnyedén a lista elejére kerül, magasan veri a listavezető Svájcot is.

David Cameron brit miniszterelnök állítása, miszerint az Egyesült Királyság már egyáltalán nem számít adóparadicsomnak, teljesen megalapozatlan: kutatásaink azt mutatják, hogy mialatt a Brit Virgin-szigetek, a Kajmán-szigetek és még néhány kisebb brit igazgatás alatt álló terület visszafogta a pénzügyi titoktartásra épülő törvények hozatalát, számos másik terület felgyorsította azt.

Az alább látható 1. táblázat mutatja meg a Brit politikai retorika és a valóság között tátongó óriási szakadékot.

Az Egyesült Királyság tengerentúli területei és koronafüggőségei főbb pénzügyi titoktartási mérőszámai																
KFSI #	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	Pontszám
Anguilla	0.4	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0.42	0	0.78	0.8	0.07	76
Bermuda	0.47	0.5	1	1	1	1	1	1	1	1	0.57	1	0.43	0.8	0.21	80
Brit Virgin - szigetek	0.2	0.5	1	1	1	1	1	1	1	1	0.33	0	0.67	0.2	0	66
Kajmán - szigetek	0.5	0.5	1	1	1	1	1	1	1	1	0.32	0	0.5	0.6	0.07	70
Gibraltár	0.36	0.5	1	1	1	1	1	1	1	1	0.37	1	0.63	0.6	0.33	79
Guernsey	0.47	0.75	1	1	1	1	1	1	0.8	1	0.18	0	0.27	0.4	0.14	67
Man - sziget	0.33	1	1	0.8	1	1	1	1	0.8	1	0.34	0	0.39	0.2	0.2	67
Jersey	0.23	1	1	0.8	1	1	1	1	1	0	0.26	1	0.41	0.5	0.21	75
Montserrat	0.7	0.5	1	1	1	1	1	1	1	0.5	0.47	0	0.85	0.8	0.35	74
Turks- és Caicos - szigetek	0.63	0.5	1	1	1	1	1	1	1	1	0.66	0	0.76	0.8	0.39	78

* a mutatók egy rövid összefoglalása a következő táblázatban található

Jelmagyarázat:

0	Megfelel
0.5	Részben megfelel
1	Egyáltalán nem felel meg

A főbb mutatószámok leírása:	
KFSI #1	A banktitok mindre kiterjedő támogatása
KFSI #2	Létezik-e a vállalatok nyilvános adatbázisa
KFSI #3	A hatóságok rendelkeznek-e a vállalatok valódi tulajdonosainak kilétével
KFSI #4	A hatóságok közzéteszik-e online a vállalatok valódi tulajdonosainak kilétét
KFSI #5	A hatóságok megkövetelik-e a vállalati elszámolások nyilvánosságát
KFSI #6	A vállalatoknak beszámolóikat országra lebontva kell-e közzétenniük
KFSI #7	Kötelező-e jelenteni a vállalatoknak az országon kívülre történő kifizetéseket
KFSI #8	Használják-e adófizető azonosítókat
KFSI #9	Igénybe vehető-e az egyoldalú adójóváírás külföldre történő adófizetés esetén
KFSI #10	Törvényben engedélyezve van-e a vállalatok számára a "menekülési záradék" használata
KFSI #11	Megfelel-e az ország a FATF ajánlásoknak
KFSI #12	Teljes mértékben részt vesz-e az ország az automatikus információcsere rendszerekben
KFSI #13	Aláírt az ország legalább 60 kétoldalú információcsere egyezményt, vagy tagja-e az ország Concil of Europe egyezménynek
KFSI #14	Ratifikálta-e az ország az öt leglényegesebb pénzügyi átláthatósághoz kapcsolódó nemzetközi egyezményt
KFSI #15	Együttműködik-e az ország más államokkal pénzmosáshoz és más bűncselekményekhez kapcsolódó nyomozások esetén

Egy kísérő levélben Öfelsége, a Királynő figyelmét is felhívtuk az Egyesült Királyság e téren vállalt kétes és kiemelkedő szerepére.

Az általunk kreált mérőszám, amely most már 82 joghatóságra terjed ki, arra is rávilágít, hogy a G20-ak és más vezető államok ígéretei mennyire hamisak az adóparadicsomok visszaszorítását illetően.

Míg ígéreteteltek történtek, és néhány kezdeti lépést is láthattunk az ügyben, még mindig fényévekere vagyunk azoktól a valódi változásoktól, amelyekre a világnak oly nagyon szüksége lenne.

Néhány pozitív trend elindulása azért nyilvánvaló. Míg az adóparadicsomokba történő gyanús pénzek kimenekítésének társadalmi elfogadottsága nagyot zuhant az utolsó, 2011-es indexünk óta, most már úgy látjuk, megvan a potenciál a társadalomban egy valódi politikai változás megteremtésére: például az állampolgárok elkezdtek követelni a fiktív offshore vállalkozások és intézmények valódi tulajdonosi szerkezetének nyilvánosságra hozatalát egy nyilvános adatbázis keretében.

A pénzügyi titoktartásnak sok fajtája van, és néhány területen előrelépéseket is látunk. A legfontosabb, hogy az automatikus kormányközi információcsere mára már az adóelkerülés elleni harc elfogadott eszközévé vált, ami még nem volt így 2011-ben. Egyre több ország csatlakozik az OECD keretein belül létrehozott Többoldalú Adóegyezményhez (Multilateral Tax Convention), amelyben most még számos kiskapu található, de ez az első valós kezdeményezés amely legalább elméletben képes segíteni a fejlődő országokat az automatikus információcserével. Két további többoldalú kezdeményezés is reményre adhat okot, konkrétan az Európai Unió Savings Tax Directive és az Egyesült Államok Foreign Account Tax Compliance Act (FATCA) elnevezésű kezdeményezése, hiszen mindekkettő tartalmazza az országok közti automatikus információcserét adózási ügyekben. Ezen kívül egyre inkább elterjedtebbé válik, főként Európában, az országról országra történő jelentési gyakorlat.

Mindezek ellenére azonban, ahogy az index is mutatja, az adóparadicsomok élnek és virulnak.

A tíz legnagyobb pénzügyi titoktartással foglalkozó joghatóság

Svájc továbbra is megérdemli az első helyezést a listán, 2011 óta változatlanul. Habár az ország kötött néhány megállapodást a pénzügyi átláthatóság elősegítéséért, főként az Egyesült Államokkal, az ezekkel járó intézkedések az ország adóparadicsom jellegének csak a páncélját karcollják meg. Svájc ezen kívül az ellentábort is támogatja, igyekszik meggátolni a fejlődő országok nemzetközi átláthatóságot érintő kezdeményezéseit. Habár Svájc több egyezményt írt alá a kevésbé erőteljes modell keretében, amely kérésre történő információcserét tartalmaz, ezért gyakran a többi ország számára fájdalmas engedményeket kért cserébe. Az ország közelmúltban azonban elfogadta a Többoldalú Adóegyezményt, amelyet ha ratifikálnak, nagyban javíthatja az ország listabeli helyezését a jövőben.

Luxemburg az adóparadicsomok fekete báránya. A pénzügyi titoktartás, adózási kiskapuk és laza pénzügyi szabályozás mérgező elegyét kínálja, amelyet egy óriási pénzügyi szolgáltatásokra épülő szektor szolgál ki, és a közelmúltban Svájccal együttműködésben sorra torpedózták meg az európai pénzügyi átláthatóságot elősegítő

kezdeményezéseket. Európai Unió tagsága menedéket ad számára az adóparadicsomokat érintő szabályozási kezdeményezések előtt, és jelentős lobbierőt biztosít számára a világ legnagyobb gazdasági egységében. Azonban Luxemburg is tett néhány apró előrelépést.

Hong Kong és Szingapúr, két rendkívül gyorsan fejlődő ázsiai adóparadicsom, előkelően előnytelen helyre került a listánkon, főként az offshore iparáguk gyors növekedésének köszönhetően. Ez a fejlődés elsősorban a gyors ázsiai gazdasági fejlődésnek és jelentős európai és amerikai offshore tevékenység keletre tolódásának köszönhető, mindez annak ellenére, hogy Szingapúr a közelmúltban figyelemre méltó kísérletet tett a kétes pénzügyi ügyletekkel foglalkozó iparágak visszaszorítására. Tehát mindketten jócskán benne vannak a tíz legnagyobb adóparadicsomban.

A Kajmán-szigetek, a brit offshore hálózat részeként jelentősen javította pozícióját az elmúlt két évben, miután néhány valóban üdvözlendő változtatást hajtott végre a pénzügyi átláthatóság elősegítésére. Mindezek ellenére, az adóparadicsomok forgalmában tovább nőtt az ország részesedése még úgy is, hogy az ország átláthatósága javult. Az ország azonban még így is egy rendkívül jelentős adóparadicsom maradt, ahol nem csak azért kerülhet valaki börtönbe, ha bizalmas pénzügyi információkat hoz nyilvánosságra, de már azért is ha valaki ilyen adatokat igényel.

Az Egyesült Államok, amely listánkon hatodik helyen szerepel, továbbra is jelentős adóparadicsomként üzemel, amely szövetségi és állami szinten is kínál lehetőségeket az adóelkerülők számára. Az Egyesült Államok nemrég néhány üdvözlendő lépést tett a pénzügyi átláthatóság elősegítésére, például a FATCA kezdeményezést és a svájci bankoktól kikényszerített együttműködést. Azonban már jóval fukarabnak bizonyult, amikor a nemzetközi együttműködést viszonyozni kellett volna: a reformerek kezdeményezése az Egyesült Államok adóparadicsomi jellegének megszüntetésére kőkemény ellenállásba ütközik.

Libanon, mint az idei lista újonca, meglepetésre került be az első tízbe, mivel korábban a csak huszonketted helyen szerepelő ország feljött a hetedik helyre. A változás az országban végbement drasztikus változásoknak köszönhető, amelyek adóparadicsomi környezetet teremtettek. Az IMF szerint habár az ország részesedése az offshore pénzügyi szolgáltatások piacán világviszonylatban még nem túl jelentős, a pénzügyi titkosság miatt kiemelkedően magas, 79-es pontszámot kapott az indexben, kiérdemelve egy valóban méltó pozíciót a lista nyolcadik helyén.

Jersey javított pozícióján két évvel ezelőthöz képest. Az ország résztvett azon országok áradatában, amelyek többoldalú egyezményeket írta alá, így teremtve némi korlátozott nemzetközi információcserét. Habár az ország pontszáma nemzetközi összehasonlításban még így is magas, 75, amelyet elsősorban a bejegyzetlen pénzügyi alapoknak és alapítványoknak köszönhet.

Németország és Japán listánk másik két potenciális meglepetése. Médiatörténetek és más források utalnak arra, mindkét ország gyanús forrásból származó pénzügyi eszközöket fogad be más országokból kétes körülmények között. Németország és Japán pontszámra 59 és 61, amelyet leginkább az Egyesült Államok 58 pontjához tudunk hasonlítani, de a listán az Egyesült Államok mögött szerepelnek, mivel kisebb nemzetközi pénzügyi szolgáltató szektorral rendelkeznek.

Miért változott meg az országom besorolása 2011 óta?

A 2013-as Financial Secrecy Index különbözik a 2011-es indextől. Kilenc új joghatóságot adtunk a listához és apróbb módosításokat végeztünk a módszertanunkon, tehát a két index nem hasonlítható össze maradéktalanul: a jobb összehasonlítás végett érdemes egy adott ország 2011-es és idei pontszámát összehasonlítani.

John Christensen, a Tax Justice Network igazgatója nyilatkozta:

Indexünk rávilágít arra a tényre, hogy az Egyesült Királyság kulcsszerepet játszik az offshore világban. A londoni City titoktartási joghatóságok hálóját használja a kétes eredetű pénzek mozgatására, amelyek többek között a londoni ingatlanpiac felpörgését is támogatják.

David Cameron brit miniszterelnök bizalomra okot adó ígéretei ellenére, hogy az Egyesült Királyság megoldja az adóparadicsomai által jelentett problémákat, eddig kevés valódi intézkedést foganasítottak a fiktív alapítványok, vállalkozások, trösztök seregéből álló pénzügyi szervezetek megzabolázására. A 32 billiárd dollárt elfedő pénzügyi trükközések felgöngyölése továbbra is a 21. század egyik legnagyobb kihívása.

Markus Meinzer, a Financial Secrecy Index vezető kutatója nyilatkozta:

Az elképzelések és a valóság között tátongó lyuk a pénzügyi szektor átláthatóságáért folytatott küzdelemben még csak most kezdett zsugorodni. Az a néhány komoly előrelépés – mint az Európai Unió döntése az offshore bankolás által alkalmazott egyik gyakorlat 2015-től történő felszámolásáról – nem mutatja az problémák felszámolásában érzékelhető fogyó lendületet, a további sürgős változtatások szükségességének ellenére. Az indexünk ismét csak

megmutatta, hogy amennyiben meg akarjuk védeni világunk polgárait az offshore ügyletek jelentette csapástól, akkor nem elsősorban a néhány karibi térség belülről 'szokásos gyanúsítottokra' kell ügyelnünk, hanem a nagy, komoly gazdasági erővel rendelkező OECD országokra.

Moran Harari, a Financial Secrecy Index kutatója nyilatkozta:

Az indexünk azt mutatja meg, hogy számos ország még mindig támogatja az adóelkerülőket azáltal, hogy segíti őket személyazonosságuk és vagyonuk elrejtésében. A közvélemény számára hozzáférhető adatbázis nélkül, amelyben minden vállalat valódi tulajdonosa fel van tüntetve, és az országok közötti automatikus adózási információk cseréje nélkül, nem leszünk képesek a világ előtt álló egyik legnagyobb problémát megfelelően kezelni.

Nicholas Shaxson, a Treasure Islands című könyv szerzője és az index létrehozásában is segédkező író nyilatkozta:

Korrupció, csalás, bennfentes kereskedelem, adócsalás és adóelkerülés, megvesztegetés: amit csak az ember el tud képzelni, és az offshore országok támogatják. Ennek a problémának a kezelése a világ polgárait a legmagasabb pozíciókban lévő érdekcsoportokkal állítja szembe. És nincs érdekcsoport, amely gazdagabb és befolyásosabb lenne, mint azok a gazdag és befolyásos emberek, akik ennek a jelenleg működő rendszernek a haszonélvezői.

További információért az indexről:

1. John Christensen, igazgató, Tax Justice Network, Egyesült Királyság
Email: john@taxjustice.net, Telefon: (00 44) 7979 868302
2. Markus Meinzer, vezető kutató, Tax Justice Network, Németország
Email: markus@taxjustice.net, Telefon: (00 49) 178 340 5673
3. Nick Shaxson, író, Tax Justice Network, Németország
Email: nicks@taxjustice.net, Telefon: (00 49) 170 356 5101

Újságkivágások

A Globális Pénzügyi Feddhetetlenség (GFI) a hírekben

A tőke illegális áramlása

A bűnözés, a korrupció és az adóelkerülés 2011-ben 947 millárd dollár tőkét szívott el a fejlődő országoktól.

A tőke illegális áramlása

GFI, 2013. december 11.

A tőke illegális kiáramlása 13,7%-al nőtt 2010 óta, így az elmúlt évtizedben, 2002 és 2011 között közel 6 billió ellopott vagyon vándorolt ki a fejlődő országokból. Kína, Oroszország, Mexikó, Malajzia, India – csökkenő sorrendben – az illegális tőke legnagyobb exportőrei, míg a szubszaharai régió vezet a GDP arányos tőkekiáramlásban.

A tanulmány a GFI első munkája, amelyből kiszűrték Hong Kong közvetítő kereskedelmének hatását és dezaggregált kereskedelmi adatokat használtak fel.

WASHINGTON, DC – A bűnözés, korrupció és az adóelkerülés 946,7 millárd dollár szipolyozott ki a fejlődő országokból csak 2011-ben, ez 2010-hez képest 13,7%-os növekedést jelent, amikor a tőke illegális kiáramlása 832,4 millárd dollárt tett ki. Az eredmények – amelyek szerint a 2002 és 2011 között a fejlődő országokból illegálisan kiáramló tőke mennyisége 5,9 billió dollárra becsülhető – a Global Financial Integrity (GFI), egy Washington központú kutató és érdekképviseleti szervezet, legújabb tanulmányából származnak.

A tanulmány, amely az illegális tőkekiáramlás a fejlődő országokból 2002 és 2011 között címet viseli, a GFI az idei éves jelentése arról, hogy a bűnözésnek, a korrupciónak és az adóelkerülésnek köszönhetően mennyi tőke hagyja el a fejlődő országokat, és ez első olyan jelentés, amelyhez már 2011-ből származó adatokat is felhasználtak.

"Ahogy a világ éppen csak hogy próbál kikecmeregni a válságból, az offshore világ virágzik – egyre többet és többet szipolyozva ki a fejlődő országokból minden évben" – nyilatkozta a GFI elnöke, Raymond Baker. "A névtelen, fiktív vállalkozások, az adóparadicsomok titoktartása és a kereskedelmi alapú pénzmosási gyakorlat 2011-ig közel egy

billió dollárt szívtak el a fejlődő országoktól, egy olyan időben, amikor gazdag és szegény ország egyaránt komoly küzdelmet folytat a gazdasági növekedés beindításáért. Habár globálisan egyre nagyobb az igény az ilyen tevékenységek elleni fellépésre, még többet kell tennünk. Ennek a tanulmánynak egy vészcsengőként kéne szolgálnia a világ döntéshozói számára: itt az idő a cselekvésre.

Módszertan

A GFI vezető közgazdásza, Dev Karl és Brian LeBlanc junior közgazdász által jegyzett tanulmány a GFI által készített tanulmányok között az első, amely a Hong Kongból induló újraexportálást tartalmazó kereskedelmi adatokat használ fel, és amely az országok által jelentett kétoldalú kereskedelmi kapcsolatok adatait is felhasználja – így téve ezt a tanulmányt a mai napig készült legpontosabb GFI tanulmánnyá az illegális tőkeozgások terén.

"Folyamatosan dolgozunk a becslési eljárásaink pontosságának növelésén" – nyilatkozta Dr. Kar, a tanulmány fő szerzője. "Megállapítottuk, hogy Hong Kong, mint kereskedelmi közvetítő adatainak elhagyásával a korábbi módszertan – amelyet a legtöbb kereskedelmi számlázással foglalkozó közgazdász elfogadott – rendelkezett azzal a potenciállal, hogy felülbecsülje az illegálisan kiáramló tőke mennyiségét számos ázsiai országból. A problémák kijavítása után nyugodtan kijelenthetjük, hogy a mai napig készített leghitelesebb becslést állítottuk elő a tőke illegális áramlását illetően."

"Az általunk használt módszertan szerinti becslések még valószínűleg így is rendkívül óvatossá mondhatók, mivel nem tartalmazzák a szolgáltatási szektorban tapasztalható félreszámlázást, az egyazon számlára történő többszöri számlázást, a hawala tranzakciókat és a nagyszámú készpénzes tranzakciókat" – magyarázza Dr. Kar, aki a Nemzetközi Valutalapnál dolgozott korábban vezető közgazdászként mielőtt 2008 januárjában csatlakozott a GFI-hez. "Ez azt is jelenti, hogy a drogcsempészet, az emberkereskedelem és más bűnözői tevékenységek, amelyeknél gyakori a készpénzes fizetési mód, nem szerepelnek a becslésekben".

Eredmények

A 2012-es 956.7 millárdos illegális pénzkivonás egy 13.7%-os növekedés 2010-hez képest – amely veszteségből a fejlődő országok 832.4 milliárd dolláros kárt láttak – és egyben egy drámai növekedés a 2002-es évhez képest, amikor az illegális tőkeexport még "csak" 270.3 milliárd dollárt tett ki.

A tanulmány becslései szerint a fejlődő országok összesen 5.9 billió dollárt veszítettek a 2002 és 2011 közötti években.

"Rendkívül aggasztó az az ütem, ahogy az illegális pénzek mozgásának mértéke növekszik" – nyilatkozta Dr. Kar. "A fejlődő országokból illegálisan kivont tőke az elmúlt évtizedben minden évben 10.2 százalékkal nőtt reálértéken – jelentősen meghaladva ezen országok GDP növekedésének ütemét. Ez is alátámasztja, hogy a világ vezetőinek sürgősen megoldást kell találniuk ezen problémára."

Sőt, a fejlődő országokból 2011-ben kiszivárgó 946.7 millárd dollár körülbelül a tízszerese annak a 93.8 millárd dollárnak, amelyet ezen országok fejlesztési támogatás néven (ODA) a fejlődő országoktól kaptak abban az évben. Ez azt jelenti, hogy minden egyes dollár nyújtott támogatással a fejlődő országok tíz dollárt veszítenek az illegális tőkekivonásoknak köszönhetően.

"Az illegális tőkeexportnak rendkívül súlyos következményei vannak a fejlődő országokra nézve" – magyarázza Mr. LeBlanc, a tanulmány társszerzője. Számítalan szegény ország közel egybillió dollár olyan tőkét veszített el, amit helyi gazdaságokba, az egészségügybe, az oktatásba vagy az infrastruktúra fejlesztésbe is be lehetett volna fektetni. Ezt az egybillió dollárt fel lehetett volna használni, hogy tömegeket emeljenek ki a szegénységből vagy életeket mentsenek meg belőle. Konkrét intézkedések nélkül a fejlődő országokat sújtó problémák csak súlyosbodni fognak."

Dr. Kar és Mr. LeBlanc eredményei a kutatásban szereplő mind a 150 országból kifolyó illegális tőkeexport mértékét megmutatják a 2002 és 2011 közötti tízéves időszakban, és rangsorolták is az országokat a kimenekített tőke mennyisége szerint. A jelentésük szerint az évtized 25 legnagyobb illegális tőke exportáló országai a következők:

1.	Kína	107,56 millárd átlag	1.08 billiárd kumulált
2.	Oroszország	88,1 millárd átlag	880,96 millárd kumulált
3.	Mexikó	46,16 millárd átlag	461,86 millárd kumulált
4.	Malajzia	37,04 millárd átlag	370,38 millárd kumulált
5.	India	34,39 millárd átlag	343,93 millárd kumulált
6.	Szaúd Arábia	26,64 millárd átlag	266,43 millárd kumulált
7.	Brazília	19,27 millárd átlag	192,69 millárd kumulált
8.	Indonézia	18,18 millárd átlag	181,83 millárd kumulált
9.	Irak	15,76 millárd átlag	78,79 millárd kumulált
10.	Nigéria	14,23 millárd átlag	142,27 millárd kumulált
11.	Thaiföld	14,09 millárd átlag	140,88 millárd kumulált

12.	Egyesült Arab Emírátsok	11,46 millárd átlag	114,64 millárd kumulált
13.	Dél-afrikai Köztársaság	10,07 millárd átlag	100,73 millárd kumulált
14.	Fülöp-szigetek	8,89 millárd átlag	88,87 millárd kumulált
15.	Costa Rica	8,06 millárd átlag	81,85 millárd kumulált
16.	Fehéroroszország	7,51 millárd átlag	75,09 millárd kumulált
17.	Katar	6,28 millárd átlag	62,82 millárd kumulált
18.	Lengyelország	4,94 millárd átlag	49,39 millárd kumulált
19.	Szerbia	4,94 millárd átlag	49,37 millárd kumulált
20.	Chile	4,52 millárd átlag	45,2 millárd kumulált
21.	Paraguay	4,01 millárd átlag	40,12 millárd kumulált
22.	Venezuela	3,9 millárd átlag	38,97 millárd kumulált
23.	Brunei	3,84 millárd átlag	38,37 millárd kumulált
24.	Panama	3,81 millárd átlag	38,09 millárd kumulált
25.	Törökország	3,73 millárd átlag	37,28 millárd kumulált

GFI azt is megállapította, hogy a legnagyobb exportőrök által kivont illegális tőke értéke 2011-ben a következő volt:

1.	Oroszország	191,14 milliárd dollár
2.	Kína	151,35 milliárd dollár
3.	India	84,93 milliárd dollár
4.	Malajzia	54,18 milliárd dollár
5.	Szaúd-Arábia	53,63 milliárd dollár
6.	Mexikó	38,09 milliárd dollár
7.	Brazília	34,1 milliárd dollár
8.	Thaiföld	29,11 milliárd dollár
9.	Dél-afrikai Köztársaság	23,73 milliárd dollár
10.	Costa Rica	21,11 milliárd dollár
11.	Indonézia	19,6 milliárd dollár
12.	Irak	15,03 milliárd dollár
13.	Fehéroroszország	14,09 milliárd dollár
14.	Nigéria	12,89 milliárd dollár
15.	Fülöp-szigetek	12,19 milliárd dollár
16.	Egyesült Arab Emírátsok	11,7 milliárd dollár
17.	Törökország	10,2 milliárd dollár
18.	Katar	9,31 milliárd dollár
19.	Lengyelország	9,14 milliárd dollár
20.	Kazahsztán	8,22 milliárd dollár
21.	Paraguay	7,99 milliárd dollár
22.	Trinidad és Tobago	7,64 milliárd dollár
23.	Szudán	6,83 milliárd dollár
24.	Egyiptom	6,41 milliárd dollár
25.	Szíriai Arab Köztársaság	5,66 milliárd dollár

Szubszaharai térséget érinti a probléma a legsúlyosabb mértékben

A jelentés szintén az első a GFI jelentések között abban, hogy az illegális pénzek kiáramlását regionális alapokon is megvizsgálva méri hogy a GDP mekkora részét vonták ki az adott térségből, így megállapítva, hogy a szubszaharai térség – amelynek nemzeti össztermékének 5.7%-a tűnt el minden évben a régióból – a legsúlyosabban érintett térség. Globálisan, a GDP mintegy 4%-a tűnt el illegális keretek között a fejlődő országokból.

Kapcsolatok az előző GFI jelentésekkel

A tanulmányból származó ezen megállapítás – miként Szub-Szaharai Afrikából vonják ki illegálisan a legtöbb tőkét GDP arányosan – a GFI és az Afrikai Fejlesztési Bank egy közös, 2013. májusi tanulmányára épít, amely megállapítja, hogy Afrika a világ nettó hitelezője miután az Afrika és a többi kontinens közti tőkeáramlások – mint az import, export, a közvetlen külföldi tőkebefektetések, segélyek, stb – hatását kiszűrték.

"A bizonyítékok magukért beszélnek – az illegális tőke kivonásnak pusztító hatása van a gazdasági fejlődésre és stabilitásra Afrikában" – jegyezte meg Dr. Kar. "A kiáramlások korlátozása rendkívüli fontossággal bír Afrika és a nyugati országok vezetői számára mert egyben a rossz üzleti környezet és kormányzás eredménye és okozója is az ekkora mértékű illegális tőkeexport, így egy ördögi kör keretében hátráltatja a gazdasági növekedést. Habár az Afrikai Unió és az ENSZ Afrikai Gazdasági Bizottsága – amely szervezet egy, a téma komoly szakértőiből álló munkacsoportot is létrehozott a probléma orvoslására, és amelynek elnöke a korábbi dél-afrikai elnök, Thabo Mbeki – tettek erőfeszítéseket, és ezek rendkívül fontosak is Afrika hosszú távú gazdasági fejlődésének elősegítésére, még mindig több erőfeszítésre lenne szükség a nyugati államoktól és maguktól az afrikai államoktól, hogy valóban komoly lépéseket tegyenek nehézségek leküzdése érdekében.

Oroszország – az évtized második legnagyobb illegális tőkeexportőre, összesen 881 millárd dollár kiáramlott tőkével – képezte a 2013. februári GFI jelentés tárgyát, amelyet Dr. Kar és a GFI korábbi közgazdásza Sarah Freitas jegyeznek. Az a tanulmány akkor úgy becsülte, hogy Oroszország 1994 és 2011 között összesen 211.5 millárd dollár tőkét veszített el az illegális tőke kivonásoknak következtében. Az új tanulmány azonban rávilágít arra, hogy a korábbi aggregált kétoldalú kereskedelmi adatokat alapul vevő becslés, ellentétben a mostani tanulmányban dezaggregált adatokkal, jelentősen alulbecsli az országból illegálisan kiáramló tőke mennyiségét.

Kína – az illegális tőkeáramlások kumulatív rangsorának első helyezettje – volt a témája a GFI 2012. évi október esettanulmányának, amelyet szintén Dr. Kar és Freitas jegyeznek. A korábbi módszertant alkalmazva az "Illegális tőkeáramlás Kínából és a félreszámlázás szerepe" című tanulmány megállapította, hogy a kínai gazdasági 3.79 billió tőke kivonását kényszerült elszemélyesíteni 2000 és 2011 között. Dr. Kar és Mr. LeBlanc viszont az új módszertan segítségével megállapította, hogy a Kínából illegálisan kiáramló tőke mennyiségét jelentősen felülbecsülték Hong Kong, mint kereskedelmi közvetítő adatainak a becslésben történő felhasználása miatt. Hong Kong Vám és Jövedéki Hivatalától szolgáltatott adatok segítségével a kutatók ki tudták javítani ezt a hibát, így képezve egy sokkal pontosabb becslést a Kínát illegálisan elhagyó tőke mennyiségéről.

Lehetséges megoldások

A Global Financial Integrity azt szorgalmazza, hogy a világ vezetői növeljék az átláthatóságot a nemzetközi pénzügyi rendszerben, így véve elejét a Dr. Kar és Mr. LeBlanc tanulmányában kimutatott illegális pénzáramlásoknak. A GFI által szorgalmazott konkrét lépések a következők:

- A névtelen, fiktív vállalkozások, alapítványok és pénzügyi alapok által jelentett fenyegetés kezelése azáltal, hogy az ilyen szervezetek valós haszonélvezőinek kilétét minden bank- és értékpapír számlára történő kifizetésnél be kell vallani, a szervezetek valós tulajdonosainak kilétét is egy adatbázisban közölni kell és legalább a bűnüldöző hatóságok számára, de akár a nagyközönség számára is elérhetővé kell tenni;
- A vám és kereskedelmi protokollok reformja, hogy könnyebben felderíthetőek legyenek a félreszámlázások
- A multinacionális vállalkozások országról országra kiterjedő kötelezően elkészítendő jelentése az eladásokról, profitról az a fizetett adókról
- Az adózási ügyekben a személyi és az vállalkozásokra is kiterjedő hatóságok közötti automatikus információcsere
- A pénzmosás elleni törvények összehangolása a Financial Action Force Task kezdeményezésben résztvevő országok között
- Annak biztosítása, hogy az érvényben lévő pénzmosás elleni törvényeket szigorúan betartatják

"Jelentős előrelépés történt az elmúlt évben az automatikus adózási információk cseréjéről, mivel a G20-ak beleegyeztek az ilyen információk megosztásába 2015 évvégi kezdéssel" – kommentálta Mr. Baker, a GFI elnöke. Ezek alapján, a tanulmány azt is hangsúlyozza, hogy rendkívül fontos lenne az adózási információk cseréjének rendszerét a nem G20 államokra is kiterjeszteni. A G20-aknak fejlődő országokat is meg kéne hívniuk a tervezet felállító testületbe, így biztosítva, hogy a tervezet mind előnyös, mind implementálható a fejlődő országok számára is. Ennek az elköteleződésnek nemigen szabadna vária jövő februárig, a pénzügyminiszterek következő tanácskozásáig."

"A névtelen, fiktív vállalkozások jelentette problémák megoldását illetően is történtek előrelépések az elmúlt évben, az Egyesült Államok októberben jelentette be, hogy létrehozzák a világ első nyilvános adatbázisát, amely majd tartalmazza a vállalkozások valódi tulajdonosainak személyazonosságát" – magyarázza Mr. Baker. "David Cameron miniszterelnök is dicséretet érdemelne a bátorságáért, és a világ többi országának is követnie kéne a példáját – hiszen ő tette alapvető globális elvárássá az Egyesült Államokban is létrehozandó nyilvános adatbázisokat."

Finanszírozás

A jelentés elkészítésében nagylelkűen támogatott bennünket a Ford Foundation és a Financial Transparency Coalition.

Az újságírók elérhetőségei:

ClarkGascoigne

cgascoigne@gfintegrity.org

+1 202 293 0740, ext. 222

E.J.Fagan

efagan@gfintegrity.org

+1 202 293 0740, ext. 227

Pénzügyi biztonság

A helyi törvény bünteti a határon átnyúló árazást

Az Apple nem kommentálta a történeteket.

Komoly bírságot kapott az Apple

pcword.hu, 2013. december 27.

Szerző: Harangi László

20 millió új tajvani dollárra büntették az Apple-t az iPhone-ok árazása miatt.

Tajvan Versenyhatósága 20 millió új tajvani dollárra büntette meg az Apple-t, miután kiderült, hogy a cupertinói cég a helyi törvényeket megszegve beleszólt az okostelefonjainak az árazásába az országban.

A The Wall Street Journal beszámolója szerint az Apple a három legnagyobb tajvani mobilszolgáltatónak megszabta, hogy pontosan mennyit kérjenek az új iPhone-okért. Mivel mindezt a helyi törvények szigorúan tiltják, ezért az Apple jutalma egy 666 000 amerikai dolláros (majd 145 millió forint) büntetés lett.

A hivatalos vizsgálat és a négy vállalat közötti levelezés megerősítette, hogy a telekomcégek a készülékek piacra dobása előtt visszaigazoltatták az Apple-lel, hogy megfelelőek-e az árazások az új iPhone-okhoz. Az Apple nem kommentálta a történeteket, de vélhetően nem érinti őket komolyabban az egyébként nagy összegű bírság.

Az európai bankfelügyelet a virtuális pénzek veszélyeire figyelmeztet

Semmi nem garantálja a kiberpénzek árfolyamának stabilitását sem.

Az európai bankfelügyelet a virtuális pénzek veszélyeire figyelmeztet

narancsjouce.hu, 2013. december 13.

Figyelmeztetést adott ki az olyan virtuális pénzek, mint a Bitcoin vásárlásának, birtoklásának és kereskedelmének veszélyeiről az EBA (European Banking Authority) európai bankfelügyelet.

Az EBA arra figyelmezteti a felhasználókat, hogy a virtuális pénzek használói semmiféle jogi védelmet nem élveznek, és "pénzüik" elvesztése semmiféle következménnyel nem jár. Hasonlóképpen semmi nem garantálja a kiberpénzek árfolyamának stabilitását sem - hangsúlyozta a dokumentum.

Az EBA közleményében felhívja a figyelmet arra, hogy miután a virtuális pénzekkel foglalkozó hírek egyre gyakrabban tűnnek fel a lapok címlapján, és ennek köszönhetően a kiberpénz maga is egyre nagyobb népszerűségegre tesz szert, a közvéleménnyel feltétlenül meg kell ismertetni a használatával kapcsolatos veszélyeket.

Közölték: a felhasználónak tudnia kell, hogy a virtuális pénzt forgalmazó platformok általában mindenféle szabályozás nélkül működnek, azok nem tekinthetők valós pénzt betétként kezelő bankoknak. Jelenleg semmiféle olyan szabályozás nem létezik az EU-ban, ami meg tudná védeni a felhasználókat pénzüik elvesztésétől, ha a virtuális pénzt tartó portál beszüntetné működését vagy tönkremenne.

A számítógépeken, laptopokon és okostelefonokon tárolt "virtuális pénztárcák" is elérhetők a hackerek számára - mutat rá az EBA pénteken kiadott figyelemfelhívó közleményében. Volt már rá példa, hogy jelentős virtuális pénzüsszegektől fosztottak meg valós felhasználókat, ám szinte semmi esély nincs a pénzek visszaszerzésére. A virtuális pénzek üzleti tranzakciókban való használatára sem nyújt jogi védelmet semmiféle kártalanítási szabály az EU-ban.

A virtuális pénzekkel lebonyolított tranzakciók anonimitása bűncselekmények elkövetésére is kiváló lehetőséget nyújt, beleértve a pénzmosást is - figyelmeztet az EBA. Az ilyen visszaélések miatt a bűnüldöző szervek viszont bármikor lezárhatják a kiberpénzt forgalmazó platformokat, ami a felhasználó számára annyit jelent, hogy a elveszíti az ott tartott virtuális pénzt.

Nem ajánlatos megfeledezni arról sem - figyelmeztet az EBA -, hogy adózási vonzatai még a virtuális pénzeknek is lehetnek. Ezért mindenkinek melegen ajánlott meggyőződni arról, hogy országában milyen adózási szabályok vonatkoznak a virtuális pénzek használatára. Amennyiben valaki mégis valamelyik virtuális pénz használata mellett döntene, annak feltétlenül meg kell ismerkednie a helyzet speciális sajátosságaival és ajánlatos elkerülnie olyan valós pénzügyesek bevonását a tranzakcióba, amelynek elvesztése érzékenyen érintené - figyelmeztet az European Banking Authority.

A kínai jegybank figyelmeztet

Ugyanakkor ez az első olyan alkalom, amikor Kína vezetheti a világot.

A kínai jegybank figyelmeztet: ne használják a Bitcoin a bankok **portfolio.hu**, 2013. december 5.

A kínai központi bank arra figyelmeztette a bankokat, ne használják a Bitcoin, mivel nagy kockázatokat rejt magában - tudósított a Reuters. A virtuális pénz szerintük ugyanakkor nem fenyegeti a pénzügyi rendszert, de figyelni fogják a BTC-hez kötődő kockázatokat. Eközben Kína a Bitcoin mekkájává válik, az országban futótűzként terjed a használata - írja a Wall Street Journal.

Kína központi bankja szerdán figyelmeztette a pénzintézeteket: lehetőleg ne kereskedjenek Bitcoinnal. Bár a legkedveltebb virtuális pénz önmagában nem fenyegeti a pénzügyi rendszert, kockázatokat rejt magában - véli a jegybank. A központi bank közleménye szerint a hatóság fel fog lépni a Bitcoinnal esetlegesen elkövethető pénzmosások ellen.

A Bitcoin használata a magánszemélyeknek továbbra is engedélyezett marad, mindaddig, amíg viselik az ezzel járó kockázatokat. Ugyanakkor a jegybank vizsgálni fogja a Bitcoinhoz köthető kockázatokat, így a spekulatív felhasználását és az illegális tevékenységeket.

Mint arról korábban is írtunk, egyre szaporodnak a Bitcoinhoz köthető pénzügyi csalások, a jegybank figyelmeztetése is ezek után érkezett. Idén májusban indult el egy kínai BTC-tőzsde, a GBL, amely körülbelül 1000 ügyfelet szerzett október végére. A tőzsde azonban október 26-án váratlanul lehúzta a rolót, és meglépett az általa tárolt 4,1 millió dollárnyi Bitcoinnal.

A világ egyik legnagyobb Bitcoin befektetője azonban pozitívan néz a jövőbe. "Ez az első olyan alkalom, amikor Kína vezetheti a világot" - véli egy kínai Bitcoin milliomos, Li Xiaolai, aki a virtuális pénz árfolyam-emelkedésén gazdagodott meg. Jelenleg körülbelül 100 millió dollárnak megfelelő Bitcoinnal rendelkezik, de nem válik meg tőlük - árulta el a The Wall Street Journalnak. A legnagyobb kínai BTC-tőzsdén, a BTC China börzén az elmúlt egy hónapban 64 ezer Bitcoin cserélt gazdát. Így a teljes tőzsdei Bitcoin forgalom harmadát tudhatta magáénak a BTC China.

Több brit csúcstechnológiát kap Kína

A két fél közösen innovációs és kutatási alapot hoz létre.

Több brit csúcstechnológiát kap Kína **vg.hu**, 2013. december 2.

Kína és Nagy-Britannia megegyezett arról, hogy együttműködnek olyan területeken, mint a nagysebességű vasút, nukleáris energia és pénzügyek - jelentette ki Li Kuo-Csiang kínai miniszterelnök a pekingi hivatalos látogatáson lévő David Cameron brit miniszterelnökkel tartott közös sajtóértekezleten.

Az Új Kína jelentése szerint Kína jelezte, arra is hajlandó, hogy részvényeket vásároljon brit nukleáris erőművekben, amire a szigetország nyitott. Egyetértettek abban is, hogy bővítik a kereskedelmet a csúcstechnológia terén, Nagy-Britannia ezért vállalta, hogy a lehető leghamarabb intézkedéseket hoz a Kínába irányuló csúcstechnológiai export növelésére, ugyanakkor a két fél közösen innovációs és kutatási alapot hoz létre 200 millió font értékben.

Cameront 120 fős üzleti delegáció kísérte el kínai útjára, a küldöttség tagjai között van a Rolls-Royce, a BP, a Royal Dutch Shell, a Barclays, a HSBC, a GlaxoSmithKline, az Arup és a Virgin vezető képviselői. de a delegáció zömét a kisebb vállalatok képviselői adják.

Elutazása előtt Cameron megígérte, "teljes politikai súlyát" latba veti azért, hogy szabadkereskedelemlről szóló egyetmény jöjjön létre Kína és az Európai Unió között. A BBC News megjegyezte ezzel kapcsolatban, egyes EU-

államok attól tartanak, hogy olcsó termékek áradata önti el az uniót, ha egy szélesebb körű egyezményt hagynak majd jóvá.

Kína felhagy a dollárvásárlással

Kína nem növeli tovább a jelenleg 3660 milliárd dolláros devizatartalékát.

Kína felhagy a dollárvásárlással

Figyelő Online, 2013.december 1.

A kínai jegybank bejelentette, hogy nem növeli tovább a jelenleg 3660 milliárd dolláros devizatartalékát, meg akarja gátolni ugyanis a júan további leértékelődését - közölte a nemesfém-befektetésekkel foglalkozó Conclude Befektetési Zrt. az MTI-vel.

A cég közleménye rámutat: Kína devizatartaléka magasabb, mint Európa legnagyobb gazdaságának, Németországnak az éves GDP-je. A Conclude rövid elemzése szerint a pekingi központi bank abban reménykedik, hogy a dollárvásárlás beszüntetése megvédheti a világ legnépesebb országát annak esetlegesen kedvezőtlen hatásától, hogy az amerikai jegybank szerepét betöltő Fed csökkenti a jelenleg havi 85 milliárd dollár értékű úgynevezett mennyiségi könnyítési programját.

A csökkentésre való felkészülés miatt ugyanis a feltörekvő országok devizái hónapok óta folyamatosan leértékelődnek. A Fed nyílt piaci bizottsága legutóbbi ülésének kedden publikált jegyzőkönyve szerint a monetáris lazítás "elvékonyítása" a következő hónapokban indulhat meg, feltéve, hogy a foglalkoztatottsági adatok tovább javulnak.

Az elemzés szerint Kína szeretné elérni, hogy a nemzetközi tranzakciókat egyre szélesebb körben számolják el júanban, aminek következtében devizája egy szintre kerülhetne az euróval és a dollárral. Jelenleg a júan csak a 13. legsűrűbben használt pénznem a nemzetközi fizetésekben. Ennek a helyzetnek a megváltoztatása érdekében Kína központi bankja egyre több országgal ír alá kétoldalú devizacsere-megállapodást.

Októberben a pekingi központi bank az Európai Unióval hozott tető alá egy 45 milliárd euró értékű devizacsere-megállapodást, ami lehetővé teszi, hogy az EU és Kína kereskedelmi forgalmukat egymás fizetőeszközeiben számolják el. Kína ugyanakkor azt is szeretné, ha legkésőbb 2020-ra a júan jelentősége annyira megnőne, hogy felváltaná a dollárt a világ tartalékvaluta szerepében - közölte a Conclude.

Csalás

A JP Morgan részt vett a Madoff-féle csalásban is

A JPM több éven keresztül alaptalannak nevezte azokat a vádakat, amelyek Bernard Madoffal hozták őket összefüggésbe.

Újabb milliárdos büntetést kap a JP Morgan

vg.hu, 2013. december 13.

Újabb büntetést kap a JP Morgan Chase (JPM) pénzügyi szolgáltató, most 2,5 milliárd dollárt kell kifizetnie az amerikai pénzügyi felügyeleti hatóságoknak, mert nem értesítette őket, mikor gyanakodni kezdtek, hogy a csalásért 150 év börtönre ítélt Bernard Madoff valamilyen illegális tevékenységet folytat - írta az angol Financial Times napilap.

A lap forrásai szerint küszöbön áll a megegyezés a JPM és a manhattani ügyészség, valamint az amerikai pénzügyminisztérium között. A vádak szerint a JPM tudott arról 2008-ban, hogy Bernard Madoff érintett lehet egy piramisjáték ügyben, de nem értesítették megfelelő módon a hatóságokat.

A JPM már 2007-ben sejtette, hogy Madoff egy piramisjáték szervezője, bírósági iratok szerint egymás közt beszéltek is erről a cég felső vezetői. A JPM azonban nem lépett, mert miután John Hogan vezető kockázati igazgató beszélt Madoffal, úgy ítélték meg, hogy nincs akadálya a szokásos üzletmenet folytatásának.

2008-ban viszont változott a helyzet, a JPM jelezte az Egyesült Királyság felügyeleti szerveinek, hogy a Bernard Madoffnál elhelyezett befektetések hozama "túl jó, hogy igaz legyen". Az USA-ban azonban nem tettek ilyen bejelentést, és Madoff számláit se zárolták, ezért indult eljárás a szervezet ellen.

A JPM több éven keresztül alaptalannak nevezte azokat a vádakat, amelyek Bernard Madoffal hozták őket összefüggésbe. Jamie Dimon vezérigazgató viszont ezen a héten jelezte, a bank azt szeretné, hogy befejeződjön a jogvita, ezért még fizetni is hajlandóak.

"Más dolgok is vannak még. Ma olvashattak Madoffról az újságokban. Néhányat ezekből a dolgokból le kell tudnunk, hogy végezhessük a dolgunkat. Az a feladatunk, hogy világszerte kiszolgáljuk az ügyfeleinket. Tehát azt akarom, hogy (már) legyen mögöttünk ez a dolog" - idézte a Financial Times a vezérigazgatót.

A lap információi szerint a 2,5 milliárd dolláros büntetésből 1 milliárd az ügyészségen keresztül a Bernard Madoff által megkárosított emberekhez fog jutni. A fennmaradó rész a pénzügyminisztériumhoz kerül a különböző jogsértések és feltételezett pénzmosás ellentételezéseként.

Madoff összesen 20 milliárd dollárt szedett össze, míg 2008-ban véglegesen összeomlott befektetési piramisjátéka. Az elmaradt hozamokkal együtt 65 milliárd dolláros kárt okozott. 2009 márciusában szabadságvesztésre ítélték.

Korrupció

Törökország: a célpont én vagyok

A rendőrség beavatkozott a nyomozásba és akadályozta?

Erdogan: Én vagyok a célpont
mno.hu, 2013. december 26.

Recep Tayyip Erdogan török miniszterelnök szerint ő a végső célpontja annak a kiterjedt megvesztegetési botránynak, amely miatt három fontos minisztere lemondott, ő maga pedig nagyarányú kormányátalakítást volt kénytelen végrehajtani.

A kormányfő a Hurriyet és a Yeni Safak lapok beszámolóí szerint azt bizonygatja, hogy bárki, aki megpróbálja őt belekeverní a botrányba, üres kézzel kell majd, hogy visszavonuljon. Erdogan korábban összeesküvésnek, a kormánya elleni bel- és külföldi erők által folytatott „mocskos műveletnek” nevezte az ügyet.

Ezzel párhuzamosan az ügyben eljáró egyik ügyész közleményében azt állította csütörtökön, hogy a rendőrség beavatkozott a nyomozásba és akadályozta. Szerinte a hatóságok nem hajtottak végre egyes letartóztatásokat, lehetőséget adtak a gyanúsítottaknak a szökésre és bizonyítékokat hamisítottak meg.

„Az igazságszolgáltatást nyílt nyomásnak tették ki a rendőri erők, és akadályozták bírósági végzések végrehajtását” – írta Muammer Akkas ügyész, akit állítása szerint csütörtökön indoklás nélkül levettek az ügyről.

A kormányválságot előidéző botrány december 17-én tört ki, amikor egy pályázati csalások és megvesztegetések gyanújával 14 hónapja indult, nagyrészt titokban lefolytatott vizsgálat eredményeképpen a hatóságok közel ötven embert, köztük Erdoganhoz közel álló, ismert üzletembereket vettek őrizetbe, s közülük 24 ellen vádat is emeltek.

A vádlottak között van három miniszter fia is, a tárcavezetők ezért szerdán beadták lemondásukat. Ezt követően Erdogan szerda éjjel a 26 fős török kabinet tíz tagját leváltotta, miután az ország legnagyobb városaiban az este tüntetők ezrei követelték távozását.

Erdogan taktikája

A török ellenzék csütörtökön azzal vádolta meg Erdogant, hogy „háborús kabinetet” alakított, és hatalma megtartása érdekében a demokratikus renddel szakítva kvázi saját államot épít az államon belül azáltal, hogy a kormányt a tőle függő és neki feltétel nélkül engedelmes emberekkel akarja megtölteni.

Korábban egyébként maga Erdogan vádolta hasonlókkal a rendőröket. A múlt héten mintegy száz rendőrfőnököt menesztett vagy helyezett át az ügy miatt, majd ezt azzal indokolta: az elbocsátott tisztek visszaéltek a hatalmukkal, „állam az államban” típusú viselkedést tanúsítottak, mivel nem tájékoztatták a politikai hatóságokat az ellenük folyó vizsgálatról.

Politikai elemzők egyetértettek abban, hogy az őrizetbe vételek mögött a kormányzó Igazság és Fejlődés Pártja (AKP) és Fethullah Gülen hitszónok befolyásos vallási mozgalma közötti rejtett harc állhat. Mindkét tömörülés iszlamista, de éveken át tartó szoros szövetségük az utóbbi időben felbomlani látszik. Mindazonáltal ez az első eset, hogy ilyen méretű botrány érinti Recep Tayyip Erdogan miniszterelnök közvetlen környezetét, ráadásul teljesen váratlanul, néhány hónappal a jövő év első erőpróbája, az önkormányzati választások előtt.

A **NOL.hu**, 2013. december 19-i számában Miklós Gábor írásában a következőkről számol be:

Az évezred korrupciós ügye Törökországban

Akcióba lendült a török ügyészség, hogy felgöngyölítse az ország történetének egyik legszövevényesebb megvesztegetési ügyét. Letartóztattak nyolcvan embert, húsz rendőri vezetőt eltávolítottak, letartóztatták három miniszter gyermekét, akiknél sokmillió dollárt foglaltak le. Minisztériumi tisztviselők és városvezetők is buktak, akik

építési engedélyektől kezdve állampolgárságon át sok mindent "árultak." A miniszterelnök szerint politikai ellenfele próbál így támadást indítani ellene.

Ez egy nagyon szennyes ügy – fakadt ki Recep Tayyip Erdogan. A török kormányfő azután nyilvánított véleményt, hogy kiderült: az isztambuli ügyészség utasítására december 17-én elkezdődött az évezred korrupciós ügyének felgöngyölítése Törökországban. Összesen nyolcvan embert vettek őrizetbe (később többeket egészségi okokból elengedtek). Az előzetes letartóztatásba helyezettek között van három hivatalban lévő miniszter fia is. A rendőrök a hírek szerint sok millió dollár készpénzt foglaltak le a miniszteri gyermekek otthonában.

A kormány – példátlan módon – az akció utáni napon majdnem húsz vezető beosztású rendőrt leváltott a parancsnoki munkakörükből, ma Huseyin Capkin isztambuli rendőrfőnök is megbukott. A tisztek nem tájékoztatták az akcióról feletteseiket, beleértve a feltehetően érintett Muammer Güler belügyminisztert, akinek a fiát, Barist szintén ideiglenes letartóztatásba helyezték. Két új ügyész odatettek a több mint egy éve folyó ügy felügyeletére.

Letartóztatták Salih Kaan Caglayan, akinek az apja Zafer Caglayan gazdasági miniszter, valamint Erdogan Bayraktar városfejlesztési miniszter fiát, Abdullah Oguz Bayraktart. A lecsukottak között van számos vezető minisztériumi tisztviselő, egy építési nagyvállalkozó, az egyik isztambuli kerületi polgármester, a környezetvédelmi és városfejlesztési hatóság több vezető beosztású munkatársa, valamint az állami tulajdonú Halkbank vezérigazgatója (az ő lakásában is volt pár millió dollár). A vádak többnyire megvesztegetésről szólnak, előnyös építési közbeszerzések odaítélése körül; törvénytörő építési engedélyek kiadása volt a tét, ezért forogtak a dollármilliók.

Aranycsempész vásárolt magának török állampolgárságot

A vádak nemzetbiztonsági kérdéseket is érintettek. Az egyik érintett egy Reza Zarrab nevű iráni-azerbajdzsáni üzletember, aki kormányközeli köröket vesztegetett meg, hogy békében működtethesse aranycsempész hálózatát az Irán–Törökország–Oroszország háromszögben. Az aranycsempész török állampolgárságot is vásárolt magának befolyásos barátai segítségével, ehhez elsősorban a belügyminisztert kellett megvesztegetnie. A Radikal napilap szerint Zarrab legalább tízmillió dollárt csempészett törvénytörő eszközökkel Iránba, felhasználva az állami Halkbankot is.

Bülent Arinc miniszterelnök-helyettes, majd maga a kormányfő is sietve a Törökország sikereire irigy „idegen erőket” vádolta meg az akcióval. – Akik nem tudták megdönteni a kormányt a nyári Gezi-park akcióval, azok most így próbálkoznak – harsogták. Arinc szerint „pszichológiai hadművelet” folyik a kormány ellen. Sajnálkozott amiatt is, hogy a belügyminiszter szinte utolsóként értesült fia letartóztatásáról. Baris Güler házában egyébként hárommillió dollárt, hat páncélszekrényt és egy pénzszámoló gépet is találtak a rendőrök – írta a Hürriyet című napilap angol nyelvű kiadása. Erdogan egy szervezetről is beszélt, amely kárt akar okozni Törökországnak, és amelynek „kiterjedt hálózata van Törökországban és külföldön”.

Amerikába települt iszlám hittudós Erdogan „ellensége”

A törökök tudták, kire gondol a kormányfő. Mostanában a fő ellenfele Fethullah Gülen, az Egyesült Államokban élő török iszlám hittudós. Gülen évtizedek óta építi a maga hálózatát, iskolák, egyesületek, lapok, tévék, rádiók sorát hozta létre. A gülenizmus a mérsékelt politikai iszlámot hirdeti, sokáig együttműködtek Erdogan Igazság és Fejlődés pártjával (AKP).

Feltehetően nem annyira közös ideológia, mint a közös ellenfél hozta őket össze. Ez az ellenség a hadsereg által megtesített ataturki szekularizmus volt. A korábbi elitet sikerült kiszorítani a hatalomból, és sokuk helyére a Gülen-iskolák neveltjei kerültek.

Mindennek azonban vége. Az utóbbi időben az AK meg akarja szüntetni például a Gülen-birodalom egyik oszlopát, az egyetemi felvételre előkészítő iskolák hálózatát. A sajtóhírek szerint a korrupciós ügyben a nyomozást egy gülenista ügyész vezeti. Fethullah Gülen siteve nyilatkozott, miszerint neki semmi köze az ügyhez.

Korrupció miatt ihatatlan a csapvíz

Sok országban a hatósági illetékesek szemet hunynak a vállalkozások szennyező kihágásai ellen.

Korrupció miatt ihatatlan a csapvíz

piecesprofit.hu, klimablog, 2013. december 22.

A vízkészletek védelmére fordított összegek szépen megtérülnek, derül ki egy ENSZ által finanszírozott kutatásból. A tiszta ivóvíz szolgáltatásának legnagyobb akadálya a korrupció, állítja a Transparency International.

1000 milliárd dolláros gazdasági tevékenységet eredményezhet, ha kellőképpen vigyázunk vizeinkre. Ez az összeg nem kizárólag termelőtevékenységből áll, hanem az egészségügyi szektorban realizálható megtakarításokból is (mert a rossz ivóvíz miatt kevesebb beteg ember fordul orvosi segítségért).

A víz minősége nem kizárólag környezetvédő akcióktól függ. Sok országban az számít a vizek első számú ellenségének, hogy a hatósági illetékesek – kenőpénz fejében – szemet hunynak a vállalkozások szennyező kihágásai ellen. Az ügy másik oldala a beruházás: a szegény országokban a vízhálózat-fejlesztésre fordítandó pénzek

mintegy 30%-a elvész a korrupció miatt, állította a Transparency International jelentése 2008-ban. Mexikóban pedig úgy módosították az öntözési támogatásokat, hogy az a nagy gazdaságoknak és növénytermesztő cégeknek kedvezzen, ne a kistermelőknek.

A következő két évtizedben évente 840 és 1800 milliárd dollár közötti ráfordítás lenne szükséges a vízhálózatok kiépítéséhez és még több vízen energiás erőmű létesítéséhez. (1800 milliárd dollár a globális GDP 2,2%-a.) Ez 2800 és 3000 milliárd közötti hozamot eredményezne a befektetésen, mind a közvetlen nyereség, mind a munkahelyteremtés, életminőség-javítás, mind az egészségügyi költségek lefaragása terén. Az ENSZ Egyetem tanulmánya az első átfogó jelentés, amely számításba vette a vízberuházások anyagi hasznát.

Jelenleg mindössze 500 milliárdot fordítanak világszerte ezekre a célokra. A 7 milliárd fős emberiségből 2,5 milliárdnak nincs hozzáférés bármiféle vezetékes vízhez, elemezte a helyzetet a Reuters.

A megoldás az lehet, ha a nemzetközi segélyezési és fejlesztési ügynökségek az adott ország kormányának megkerülésével, közvetlenül a helyi vállalkozókkal szerződnek, csökkentve a korrupció lehetőségét.

Igazságszolgáltatás

Ennyit fizet a Visa és a Mastercard

A két céget Magyarországon ugyanezért már 2009-ben megbüntette a Gazdasági Versenyhivatal.

„Csak” 5,7 milliárd dollárral bűnhődik a hitelkártyakartell vs.hu, 2013. december 14.

Egy New York-i, brooklyni szövetségi bíró jóváhagyta azt a megállapodást, amely szerint a két nagy hitelkártya-kibocsátó, a Visa és a Mastercard 5,7 milliárd dollár (mintegy 1200 milliárd forintot) fizet kárvalott kereskedők ezreinek. A két céget Magyarországon ugyanezért - a jutalékok egységes megállapításáért - több bankkal együtt már 2009-ben csaknem 2 milliárd forintra büntette a Gazdasági Versenyhivatal.

2005-ben kereskedőcégek ezrei kartellezés miatt perelték be a világ legnagyobb hitel- és bankkártya kibocsátóit. Azt állították, hogy a két cég egységesen állapította meg a jutalékok mértékét. Ilyesmiért a Visát és a Mastercardot még sosem ítélték el, ezúttal azonban nem tudták megmagyarázni, hogy törvényes, amit csináltak. A felperesekkel tavaly kötött eredeti megállapodás még úgy szólt, hogy a két kártyakibocsátó 7,25 milliárd dollárt fizet nekik, de azóta 8000 felperes kilépett a perlekedésből, így a most bejelentett bírói döntés már „csak” 5,7 milliárd dollárról szól. Azonban hasonló ügyben még ekkora kártérítésre sincs példa korábbról. A megállapodás hírére a pénzügyi piac mindenestre kedvezően értékelte, a két cég részvényárfolyama tegnap erősödéssel zárt New Yorkban.

Ám lehet, hogy még nincs vége az ügynek – adta hírül a Bloomberg hírügynökség jelentése alapján a Business Week. Ugyanis nagykereskedők tucatjai – köztük a Wal-Mart, az Amazon.com, több légitársaság és egészségbiztosító kritizálta a megállapodást. Sőt, közölték, hogy fellebbeznek, mert szerintük a kártérítési összegnek nagyobbnak kellene lennie, a hasonló esetek jövőbeni előfordulását nehezítő jogi előírások pedig túl lazára sikeredtek.

John Gleeson bíró ez utóbbiakról azt mondta, most először lesz lehetőségük a kereskedőknek arra, hogy bemutassák ügyfeleiknek azokat a banki költségeket, amelyek korábban rejtve maradtak előttük, ami tudatosabb fizetési megoldásokra sarkallhatja a vásárlókat.

Börtönbe mennek az izlandi bankárok

Három és öt év közötti börtönbüntetésre ítélte a bíróság az izlandi Kaupthing bank négy vezetőjét.

Börtönbe mennek az izlandi bankárok

NOL, 2013. december 12.

Hreidar Mar Sigurdsson volt vezérigazgató, Sigurdur Einarsson, az igazgatótanács egykori elnöke, Olafur Olafsson, az egyik többségi tulajdonos, és Magnus Gudmundsson, a bank luxemburgi ágának vezérigazgatója a vádak szerint eltitkolta, hogy egy katarai befektető a banktól kapott kölcsönt felhasználva lett a bank részvényese.

Al Thani sejk a gazdasági válság kezdetén, 2008-ban vett 5,1% értékben részvényeket. Az ügyész szerint a sejknek adott kölcsön illegális volt, és az üzlet komolyan befolyásolta a banki részvények árának alakulását.

A Kaupthing bank erős külföldi terjeszkedést folytatott korábban, de a 2008-as válság után állami mentőövre szorult: több más pénzügyi intézettel együtt akkora adósságot halmozott fel, hogy ezzel térdre kényszerítették az izlandi gazdaságot - emlékeztetett a BBC.

Washington: "elbátortalanítja" a befektetőket a román Btk. módosítása

Az Egyesült Államok és Hollandia bukaresti nagykövetsége közleményben figyelmeztette a román hatóságokat.

Washington: "elbátortalanítja" a befektetőket a román Btk. módosítása

kitekinto.hu, 2013. december 12.

Az Egyesült Államok bukaresti nagykövetsége közleményben figyelmeztette szerdán a román hatóságokat, hogy "visszalépés lenne Románia számára", ha a törvényhozók megakadályoznák összeférhetlenségük vizsgálatát.

A büntető törvénykönyv (Btk.) ilyen értelmű módosítása elbátortalanítaná a befektetőket, ami hátrányosan érintené a román gazdaságot - teszi hozzá az amerikai közlemény.

Hollandia bukaresti nagykövetsége szintén közölte: "aggodalommal" követi azokat a törvénymódosításokat, amelyek eredményeként előző nap a honatyákat törölték a közhivatalnokok sorából.

Crin Antonescu, a szenátus liberális elnöke hazugságnak nevezte, hogy a módosítással a törvényhozók kivonnák magukat a büntetőjogi felelősség alól - ahogyan azt Traian Basescu jobboldali államfő és a korrupcióellenes ügyészség (DNA) is értelmezte.

"A képviselőháznak segítenie kell az aggódó nagykövetségeket a tájékozódásban, hogy megértsék: nincs ok aggodalomra" - jelentette ki Antonescu.

Basescu kedden úgy fogalmazott: az intézkedés tíz évvel veti vissza a korrupció elleni harcot Romániában. A büntető törvénykönyv soron kívül napirendre tűzött módosítása az államfő szerint több mint 30 olyan törvényhozót von ki a közhivatalnokok vagyonosodását ellenőrző Feddhetetlenségi Ügynökség (ANI) látóköréből, akik ellen már vizsgálat indult összeférhetlenségi ügyekben.

Basescu közölte: visszaküldi a jogszabályt megfontolásra a parlamentnek.

A módosítást a szociálliberális kormánytöbbség képviselői szavazták meg kedden. A nemmel voksoló jobbközép ellenzék szerint azáltal, hogy a törvényhozók nem minősülnek közhivatalnokoknak, már nem indítható eljárás ellenük hivatali visszaélésért, befolyással való üzérkedésért vagy megvesztegetésért, mert ezeket a bűncselekményeket a közalkalmazottak bűncselekményeiként tárgyalja a Btk.

Az államfő a képviselőház napirendjén szereplő amnesztia-tervezet miatt is bírálta a kormánypárti honatyákat. Az elnök szerint az amnesztiatörvény, valamint a törvényhozóknak előjogokat biztosító jogszabályok miatt Románia nem számíthat kedvező igazságügyi országjelentésre az Európai Bizottság részéről. Több tagország egy pozitív országjelentéstől tette függővé, hogy támogassa Románia felvételét a schengeni övezetbe.

Hírlevélre feliratkozás: www.secinfo.hu